

PRIOPĆENJE

FIRST RELEASE

Obvezni ste da prilikom dozvoljenih radnji, u svom proizvodu ili aplikaciji navedete izvor podataka.
You are required to specify a data source when allowed in your product or application.

GODINA/YEAR XIII

SARAJEVO, 10.12.2024.

BROJ/NUMBER 1

ZNANOST, TEHNOLOGIJA I INOVACIJE

SCIENCE, TECHNOLOGY AND INNOVATIONS

Proračunska izdvajanja za istraživanje i razvitak, 2023.-2024. *Government budget allocations for RiD, 2023-2024*

U Bosni i Hercegovini budžetska izdvajanja za istraživanje i razvitak (IR) u 2023. godini iznosila su 73 881 655 KM.

In Bosnia and Herzegovina government budget allocations for research and development (RiD) in 2023 amounted to 73 881 655 BAM.

Prema sektoru, najviše sredstava utrošeno je u sektor visokog obrazovanja 69,4%, zatim državnom sektoru 15,1%, poslovnom sektoru 11,4%, sektor inozemstva 3,4% i neprofitnom sektoru 0,7%.

By sector, the most budget allocations were in the sector of Higher education 69.4%, followed by the Government sector 15.1%, the Business sector 11.4%, the sector Abroad 3.4%, and the Non-profit sector 0.7%.

Najviše proračunskih sredstava prema društveno-ekonomskim ciljevima utrošeno je u opće unapređenje znanja: * IR financiran iz općih fondova sveučilišta (37,0%).

According to the socio-economic objectives, the most budget allocations were to the General advancement of knowledge: RiD financed from GUF (37.0%).

Prema oblasti istraživanja, najviše sredstava utrošeno je na društvene znanosti (37,3%) i inženjerstvo i tehnologiju (22,6%).

By the field of science, the most budget allocations were on Social sciences (37.3%) and Engineering and Tehnology (22.6%).

Planirana proračunska sredstva za istraživanje i razvoj u 2023. godini, iznose 88 257 252 KM. Prema društveno-ekonomskim ciljevima, većina sredstava planirana je za opće unapređenje znanja * IR financiran iz općih fondova sveučilišta (34,5%).

The planned budget allocations for research and development in 2023 amount to 88 257 252 BAM. According to the socio-economic objectives, most allocations are planned General advancement of knowledge: RiD financed from GUF (34.5%).

1. PRORAČUNSKA IZDVAJANJA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVITAK PREMA DRUŠTVENO-EKONOMSKIM CILJEVIMA I SEKTORU¹ (STVARNI IZDACI), 2023.

GOVERNMENT BUDGET ALLOCATIONS IN BOSNIA AND HERZEGOVINA FOR RESEARCH AND DEVELOPMENT BY SOCIO-ECONOMIC OBJECTIVES AND SECTOR (ACTUAL OUTLAYS)¹, 2023

KM/BAM

	Ukupno	Poslovni sektor	Državni sektor	Visoko obrazovanje	Neprofitni sektor	Inozemstvo	
	<i>Total</i>	<i>Business sector</i>	<i>Government sector</i>	<i>Higher education</i>	<i>Non-profit sector</i>	<i>Abroad</i>	
UKUPNO	73 881 655	8 423 824	11 125 545	51 275 274	512 905	2 544 107	TOTAL
Istraživanje i eksploatacija Zemlje (01)	1 749 927	80 000	1 667 741	2 186	-	-	<i>Exploration and exploitation of the Earth (01)</i>
Očuvanje okoliša (02)	-	-	-	-	-	-	<i>Environment (02)</i>
Istraživanje i eksploatacija svemira (03)	-	-	-	-	-	-	<i>Exploration and exploitation of space (03)</i>
Transport, telekomunikacije i ostale infrastrukture (04)	31 017	-	31 017	-	-	-	<i>Transport, telecommunication and other infrastructures (04)</i>
Energija (05)	-	-	-	-	-	-	<i>Energy (05)</i>
Industrijska proizvodnja i tehnologija (06)	12 612 235	2 470 000	3 286 355	6 763 380	92 500	-	<i>Industrial production and technology (06)</i>
Zdravstvo (07)	872 701	679 496	-	-	193 205	-	<i>Health (07)</i>
Poljoprivreda (08)	5 164 128	5 164 128	-	-	-	-	<i>Agriculture (08)</i>
Obrazovanje (09)	23 337 749	3 000	6 074 932	14 543 110	172 600	2 544 107	<i>Education (09)</i>
Kultura, rekreacija, religija i masovni mediji (10)	10 896	-	-	10 896	-	-	<i>Culture, recreation, religion and mass media (10)</i>
Politički i društveni sistemi, strukture i proces (11)	-	-	-	-	-	-	<i>Political and social systems, structures and processes (11)</i>
Opće unapređenje znanja:* IR financiran iz općih fondova sveučilišta (12)	27 335 146	-	-	27 335 146	-	-	<i>General advancement of knowledge: RiD financed from GUF (12)</i>
Opće unapređenje znanja*: IR financiran iz drugih izvora (13)	2 767 856	27 200	65 500	2 620 556	54 600	-	<i>General advancement of knowledge: RiD financed from other sources (13)</i>
Obrana (14)	-	-	-	-	-	-	<i>Defense (14)</i>

¹ Podaci su prikazani prema Nomenklaturi za analizu i poređenje znanosnih programa i proračuna iz 2007.godine (NABS 2007)

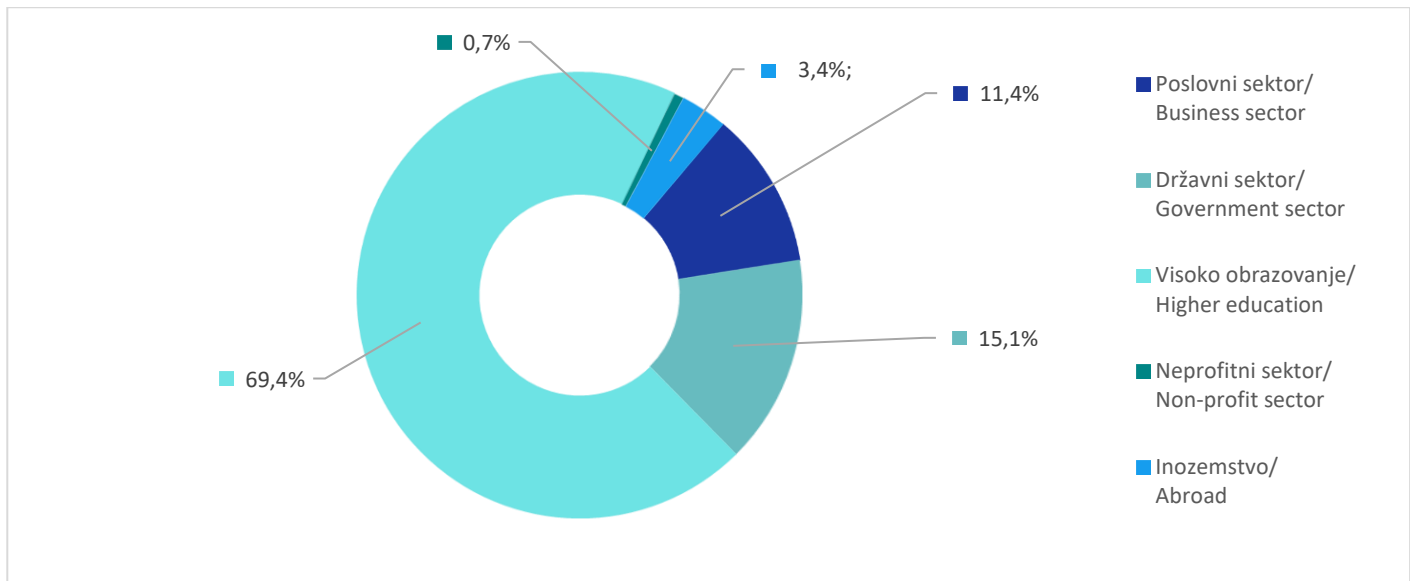
Data presented in accordance with the Nomenclature for the Analysis and Comparison of Scientific Programme's and Budgets 2007 (NABS 2007).

* U okviru cilja Opće unapređenje znanja: IR financiran iz drugih izvora uključena su i sredstva koja nije bilo moguće razvrstati prema društveno-ekonomskim ciljevima.

The objective General advancement of knowledge: RiD financed from other sources also includes funds which could not have been classified according to socio-economic objectives.

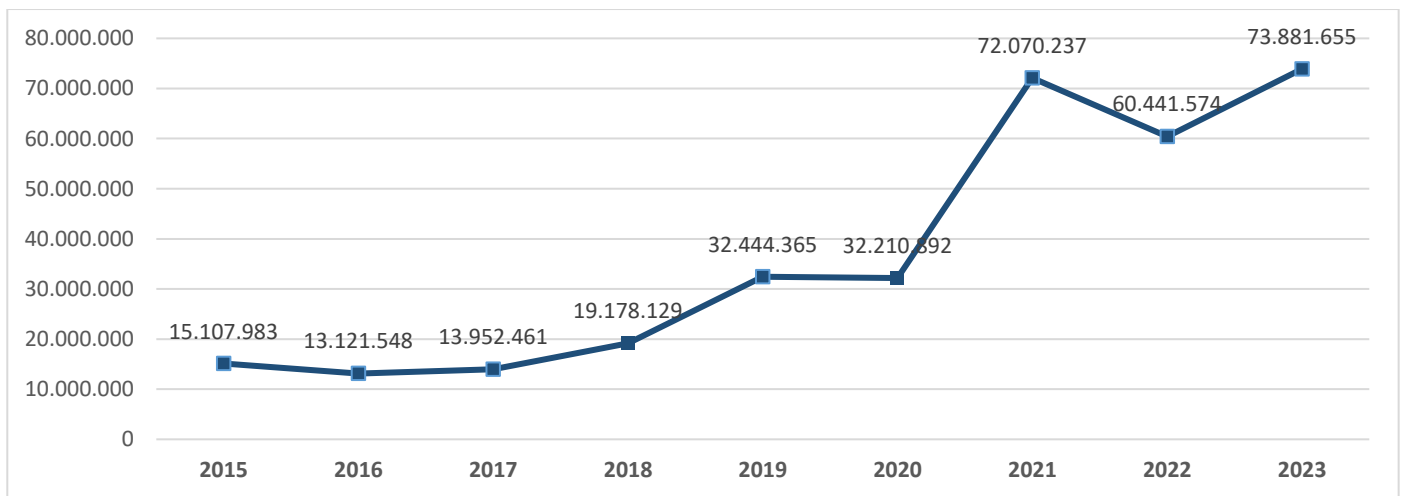
Grafikon 1. PRORAČUNSKA IZDVAJANJA ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVITAK PREMA SEKTORU, 2023.

Graph 1. GOVERNMENT BUDGET ALLOCATIONS FOR RESEARCH AND DEVELOPMENT BY SECTOR, 2023

Grafikon 2. PRORAČUNSKA IZDVAJANJA ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVITAK U BiH, 2015-2023.

Graph 2. GOVERNMENT BUDGET ALLOCATIONS FOR RESEARCH AND DEVELOPMENT IN BiH, 2015-2023

2. PRORAČUNSKA IZDVAJANJA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVITAK PREMA OBLASTIMA ISTRAŽIVANJA I SEKTORU², 2023.

GOVERNMENT BUDGET ALLOCATIONS IN BOSNIA AND HERZEGOVINA FOR RESEARCH AND DEVELOPMENT BY FIELD OF SCIENCE AND SECTOR², 2023

KM/BAM

	Ukupno	Poslovni sektor	Državni sektor	Visoko obrazovanje	Neprofitni sektor	Inozemstvo	
	Total	Business sector	Government sector	Higher education	Non-profit sector	Abroad	
UKUPNO	73 881 655	8 423 824	11 125 545	51 275 274	512 905	2 544 107	TOTAL
1. PRIRODNE ZNANOSTI	4 838 246	81 300	1 356 324	3 399 622	1 000	-	1. NATURAL SCIENCES
1.1 Matematika	3 199 579	-	-	3 199 579	-	-	1.1 Mathematics
1.2 Računarske i informacijske znanosti	13 200	-	-	13 200	-	-	1.2 Computer and information sciences
1.3 Fizičke znanosti	58 878	-	5 000	53 878	-	-	1.3 Physical sciences
1.4 Kemijske znanosti	52 200	-	-	52 200	-	-	1.4 Chemical sciences
1.5 Znanost o Zemlji i povezane nauke o okolišu	1 377 903	-	1 351 324	26 579	-	-	1.5 Earth and related Environmental sciences
1.6 Biološke na znanosti	50 700	1 300	-	48 400	1 000	-	1.6 Biological sciences
1.7 Ostale prirodne znanosti	85 786	80 000	-	5 786	-	-	1.7 Other natural sciences
2. INŽENJERSTVO I TEHNOLOGIJA	16 665 831	2 470 000	3 650 289	10 453 042	92 500	-	2. ENGINEERING AND TECHNOLOGY
2.1 Građevinarstvo i arhitektura	3 457 482	-	-	3 457 482	-	-	2.1 Civil engineering
2.2 Elektrotehnika, elektronika i informacijsko inženjerstvo	100 700	-	-	100 700	-	-	2.2 Electrical engineering, Electronic engineering, Information engineering
2.3 Mašinsko inženjerstvo	37 179	-	-	37 179	-	-	2.3 Mechanical engineering
2.4 Kemijsko inženjerstvo	36 100	-	-	36 100	-	-	2.4 Chemical engineering
2.5 Materijali	17 600	-	-	17 600	-	-	2.5 Materials engineering
2.6 Medicinsko inženjerstvo	5 701	-	-	5 701	-	-	2.6 Medical engineering

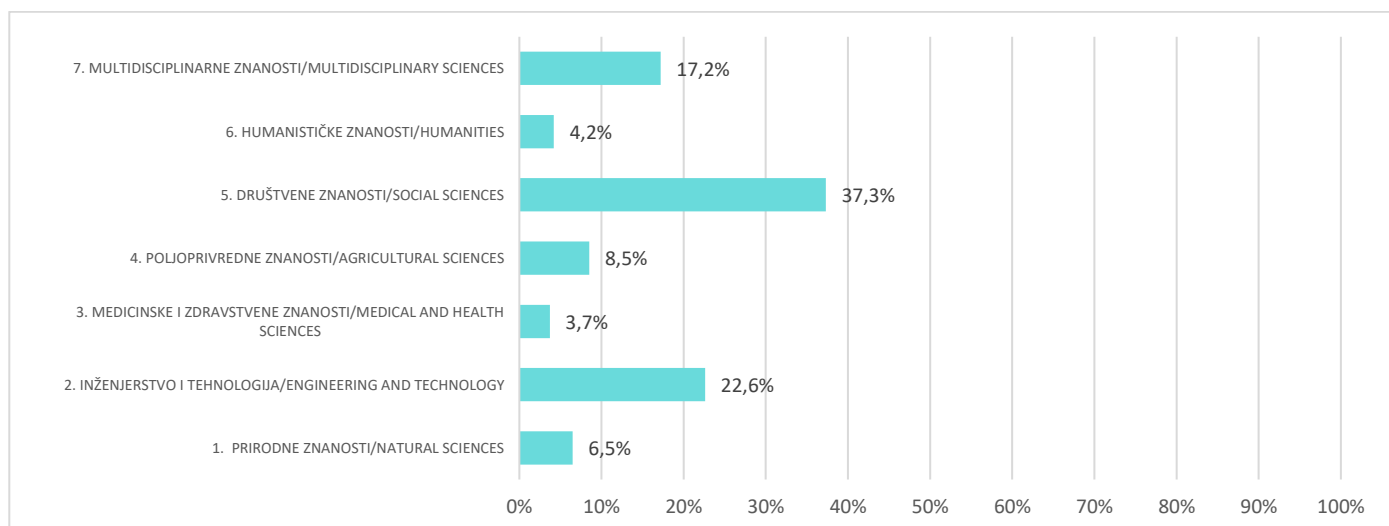
² Podaci su prikazani sukladno OECD metodološkim okvirom i Revidiranom klasifikacijom u području znanosti i tehnologije (FOS) u Priručniku Frascati. Data are presented in accordance with the OECD methodology framework and Revised Field of Science and Technology (FOS) Classification in The Frascati Manual

2.7 Inženjerstvo okoliša	-	-	-	-	-	-	<i>2.7 Environmental engineering</i>
2.8 Biotehnologija okoliša	3 000	-	-	3 000	-	-	<i>2.8 Environmental biotechnology</i>
2.9 Industrijska biotehnologija	3 000	-	-	3 000	-	-	<i>2.9 Industrial biotechnology</i>
2.10 Nano-tehnologija	5 500	-	-	5 500	-	-	<i>2.10 Nano- technology</i>
2.11 Ostala inženjerstva i tehnologije	12 999 569	2 470 000	3 650 289	6 786 780	92 500	-	<i>2.11 Other engineering and technologies</i>
3. MEDICINSKE I ZDRAVSTVENE ZNANOSTI	2 764 726	679 496	2 000	1 890 025	193 205	-	3. MEDICAL AND HEALTH SCIENCES
3.1 Osnovna medicina	1 805 897	-	2 000	1 803 897	-	-	<i>3.1 Basic medicine</i>
3.2 Klinička medicina	26 100	-	-	26 100	-	-	<i>3.2 Clinical medicine</i>
3.3 Zdravstvene znanosti	36 849	-	-	36 849	-	-	<i>3.3 Health sciences</i>
3.4 Medicinska biotehnologija	10 179	-	-	10 179	-	-	<i>3.4 Medical biotechnology</i>
3.5 Ostale medicinske znanosti	885 701	679 496	-	13 000	193 205	-	<i>3.5 Other medical sciences</i>
4. POLJOPRIVREDNE ZNANOSTI	6 284 323	5 182 478	8 000	1 091 045	2 800	-	4. AGRICULTURAL SCIENCES
4.1 Poljoprivredne biljne znanosti, šumarstvo i ribarstvo	1 052 266	2 800	-	1 046 666	2 800	-	<i>4.1 Agriculture, Forestry, and Fisheries</i>
4.2 Znanost o životinjama i mlijeku	2 600	-	-	2 600	-	-	<i>4.2 Animal and Dairy science</i>
4.3 Veterinarska znanosti	20 650	15 550	-	5 100	-	-	<i>4.3 Veterinary science</i>
4.4 Poljoprivredna biotehnologija	11 400	-	-	11 400	-	-	<i>4.4 Agricultural biotechnology</i>
4.5 Ostale poljoprivredne znanosti	5 197 407	5 164 128	8 000	25 279	-	-	<i>4.5 Other agricultural sciences</i>
5. DRUŠTVENE ZNANOSTI	27 538 770	9 550	6 074 932	18 728 431	181 750	2 544 107	5. SOCIAL SCIENCES
5.1 Psihologija	3 937 543	-	-	3 937 543	-	-	<i>5.1 Psychology</i>
5.2 Ekonomija i poslovanje	66 500	6 550	-	59 150	800	-	<i>5.2 Economics and Business</i>
5.3 Pedagoške znanosti	43 650	-	-	41 450	2 200	-	<i>5.3 Educational sciences</i>
5.4 Sociologija	23 200	-	-	19 750	3 450	-	<i>5.4 Sociology</i>
5.5 Pravo	53 799	-	-	53 799	-	-	<i>5.5 Law</i>
5.6 Političke znanosti	19 950	-	-	18 250	1 700	-	<i>5.6 Political science</i>

5.7 Društvena i ekonomska geografija	7 000	-	-	7 000	-	-	5.7 Social and economic geography
5.8 Mediji i komunikacije	616 529	3 000	-	440 929	172 600	-	5.8 Media and communications
5.9 Ostale društvene znanosti	22 770 599	-	6 074 932	14 150 560	1 000	2 544 107	5.9 Other social sciences
6. HUMANISTIČKE ZNANOSTI	3 092 502	1 000	34 000	3 055 852	1 650	-	6. HUMANITIES SCIENCES
6.1 Historija i arheologija	2 918 479	-	-	2 917 479	1 000	-	6.1 History and Archaeology
6.2 Jezici i književnost	49 249	1 000	-	47 599	650	-	6.2 Languages and Literature
6.3 Filozofija, etika i religija	19 100	-	-	19 100	-	-	6.3 Philosophy, Ethics and Religion
6.4 Umjetnost	88 778	-	34 000	54 778	-	-	6.4 Arts (arts, history of arts, performing arts, music)
6.5 Ostale humanističke znanosti	16 896	-	-	16 896	-	-	6.5 Other humanities
7. MULTIDISCIPLINARNE ZNANOSTI*	12 697 257	-	-	12 657 257	40 000	-	7. MULTIDISCIPLINARY SCIENCES*

Grafikon 3. PRORAČUNSKA IZDVAJANJA ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVITAK PREMA OBLASTIMA ISTRAŽIVANJA, 2023.

Graph 3. GOVERNMENT BUDGET APPROPRIATIONS FOR RESEARCH AND DEVELOPMENT BY FIELD OF SCIENCE, 2023

3. PRORAČUNSKA SREDSTVA BOSNE I HERCEGOVINE ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVITAK PREMA DRUŠTVENO-EKONOMSKIM CILJEVIMA³ (USVOJENI PRORAČUN ZA 2023.)⁴

BUDGET APPROPRIATIONS FOR RESEARCH AND DEVELOPMENT IN BOSNIA AND HERZEGOVINA BY SOCIO-ECONOMIC OBJECTIVES (ADOPTED BUDGET FOR 2023)

KM/BAM

Ukupno Total		
UKUPNO	88 257 252	TOTAL
Istraživanje i eksploatacija Zemlje (01)	1 371 000	<i>Exploration and exploitation of the Earth (01)</i>
Očuvanje okoliša (02)	1 020 000	<i>Environment (02)</i>
Istraživanje i eksploatacija svemira (03)	-	<i>Exploration and exploitation of space (03)</i>
Transport, telekomunikacije i ostale infrastrukture (04)	2 683 195	<i>Transport, telecommunication and other infrastructures (04)</i>
Energija (05)	80 000	<i>Energy (05)</i>
Industrijska proizvodnja i tehnologija (06)	2 050 000	<i>Industrial production and technology (06)</i>
Zdravstvo (07)	1 764 000	<i>Health (07)</i>
Poljoprivreda (08)	5 164 000	<i>Agriculture (08)</i>
Obrazovanje (09)	26 638 000	<i>Education (09)</i>
Kultura, rekreacija, religija i masovni mediji (10)	13 437 000	<i>Culture, recreation, religion and mass media (10)</i>
Politički i društveni sistemi, strukture i proces (11)	-	<i>Political and social systems, structures and processes (11)</i>
Opće unapređenje znanja*: IR financiran iz općih fondova univerziteta (12)	30 483 907	<i>General advancement of knowledge*: RiD financed from GUF (12)</i>
Opće unapređenje znanja*: IR financiran iz drugih izvora (13)	3 566 150	<i>General advancement of knowledge*: RiD financed from other sources (13)</i>
Obrana (14)	-	<i>Defense (14)</i>

³ Podaci su prikazani prema Nomenklaturi za analizu i podređenje znanosnih programa i proračuna iz 2007.godine (NABS 2007)

Data are presented in accordance with the Nomenclature for the Analysis and Comparison of Scientific Programme's and Budgets 2007 (NABS 2007).

⁴ Prethodni podaci

Preliminary results

* U okviru cilja Opće unapređenje znanja: IR financiran iz drugih izvora uključena su i sredstva koja nije bilo moguće razvrstati prema društveno-ekonomskim ciljevima.

The objective General advancement of knowledge: RiD financed from other sources also includes funds which could not have been classified according to socio-economic objectives

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci priopćenja su rezultat statističke obrade godišnjeg izvješća „Proračunska izdvajanja za istraživanje i razvitak, 2023-2024“.

Za razliku od statističkog istraživanja gdje su izvještajne jedinice institucije koje provode aktivnosti istraživanja i razvitka, ovo istraživanje se odnosi na institucije koje financiraju aktivnosti istraživanja i razvoja.

Ovim istraživanjem prikupljaju se podaci o izdvajanjima za istraživanje i razvitak iz proračuna institucija Bosne i Hercegovine i proračuna entitetskih institucija i Distrikta Brčko prema društveno-ekonomskim ciljevima, oblastima istraživanja i sektoru. Cilj istraživanja je praćenje istraživačko-razvojne politike države preko njenog financiranja istraživačko-razvojnih aktivnosti.

Izvještajne jedinice (financijeri istraživanja i razvitka) prikazuju realizirana proračunska sredstva (ukoliko postoje, nakon rebalansa proračuna) za istraživanje i razvitka i planirana proračunska sredstva za istraživanje i razvitka (ukoliko postoje, prije rebalansa).

Metodologija za provođenje istraživanja je usklađena sa međunarodnim standardima koje je postavio OECD i objavio u Frascati priručniku (*The Measurement of Scientific and Technological Activities – Frascati Manual, 2015*; izdavač: OECD).

Definicije

Definicije područja istraživanja i razvoja se temelje na međunarodnim standardima koje je postavio OECD i objavio u Frascati priručniku (*The Measurement of Scientific and Technological Activities – Frascati Manual, 2015*; izdavač: OECD).

Istraživanje i razvitak (IR) obuhvaća kreativan i sistematičan rad koji se poduzima u cilju povećanja znanja – uključujući znanje o čovjeku, kulturi i društvu – i osmišljavanju novih primjena raspoloživog znanja. Dijeli se na: osnovna istraživanja, primijenjena istraživanja i eksperimentalni razvoj.

Osnovna istraživanja obuhvaćaju eksperimentalni ili teorijski rad koji se prvenstveno poduzima radi sticanja novih znanja o temeljnim osnovama pojava i vidljivih činjenica, bez ikakve posebne primjene ili upotrebe u vidu.

Primijenjena istraživanja obuhvaćaju svojstvena istraživanja koja se poduzimaju u cilju sticanja novih znanja, te su prvenstveno usmjerena ka specifičnom, praktičnom cilju ili predmetu.

Eksperimentalni razvoj je sistematski rad, utemeljen na znanjima stečenim iz istraživanja i praktičnog iskustva,

NOTES ON METHODOLOGY

Sources and methods of data collection

The data of release are result of the statistical processing of the annual report of the “Government Budget Appropriations for Research and Development 2023-2024”.

As opposed to the research imposed to institutions engaged in the research and development (RiD) activities, this survey focuses on institutions that finance the RiD activity.

This research collects data on research and development allocations from the budgets of the institutions of Bosnia and Herzegovina and the budgets of the entity institutions as well as the Brčko District according to socio-economic objectives, field of science and sector. The aim of the research is to monitor the research and development policy of the state through its financing of research and development activities.

Reporting units (RiD financiers) show the realised budget funds (if any, after the budget rebalance) for research and development and the planned budget funds for research and development (if any, before the rebalance).

Methodology used while conducting this survey is harmonised with the international standards established by OECD and published in the Frascati Manual (*The Measurement of Scientific and Technological Activities – Frascati Manual, 2015*; publisher: OECD).

Definitions

Definitions of the field of research and development are based on international standards set by the OECD and published in the Frascati Manual (*The Measurement of Scientific and Technological Activities – Frascati Manual, 2015*; publisher: OECD).

Research and development (RiD) comprise creative and systematic work undertaken in order to increase the stock of knowledge – including knowledge of humankind, culture and society – and to devise new applications of available knowledge. It is divided into three activities: basic research, applied research and experimental development.

Basic research is experimental or theoretical work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundations of phenomena and observable facts, without any particular application or use in view.

Applied research is original investigation undertaken in order to acquire new knowledge, however, it is directed primarily towards a specific, practical aim or objective.

Experimental development is systematic work, drawing on knowledge gained from research and practical

koje je, prije svega, usmjereno na uvođenje novih ili znatno poboljšanje postojećih postupaka, proizvoda i usluga.

Poslovni sektor obuhvaća poduzeća (privredne subjekte) i organizacije čija je primarna aktivnost tržišna proizvodnja robe i usluga i njihova prodaja po ekonomskim značajnim cijenama, kao i istraživačko-razvojne jedinice u sastavu poduzeća.

Sektor visokog obrazovanja obuhvaća sva sveučilišta, visoke tehnološke i druge institucije koje pružaju formalne programe tercijarnog obrazovanja, bez obzira na njihov izvor financiranja ili pravni status, kao i sve istraživačke institute, centre, eksperimentalne stanice i klinike koje svoje istraživačko-razvojne aktivnosti imaju pod izravnom kontrolom ili kojima upravljaju ustanove visokog obrazovanja.

Državni sektor se sastoji od svih jedinica centralne (federalne), regionalne (državne) ili lokalne (općinske) vlasti, uključujući fondove socijalnog osiguranja, osim onih jedinica koje pružaju usluge visokog obrazovanja ili odgovaraju opisu visokoškolskih ustanova danim u Frascati priručniku, kao i sve neprofitne nevladine organizacije koje kontrolišu vladine jedinice, a koje nisu dio sektora visokog obrazovanja. Državni sektor ne uključuje javna poduzeća, čak i kada je sav kapital takvih korporacija u vlasništvu državnih jedinica. Javna preduzeća su uključena u sektor poslovnih poduzeća.

Sektor neprofitnih organizacija obuhvaća pravne osobe, registrirane u svrhu proizvodnje dobara i usluga, čiji status im ne dozvoljava da budu izvor prihoda, zarade ili druge financijske dobiti za jedinice koje osnivaju, kontroliraju ili financiraju njima. Mogu se baviti tržišnom ili netržišnom proizvodnjom.

Kratice:

IR – istraživanje i razvoj

BES – poslovni sektor

GOV – državni sektor

HES – visoko obrazovanje

PNP – Neprofitni sektor

experience and producing additional knowledge, which is directed to producing new products or processes or to improving existing products or processes.

***Business sectors** includes companies (enterprises) and organizations whose primary activity is the market production of goods and services and their sale at economically significant prices, as well as research and development units within the company.*

*The **Higher education sector** comprises all universities, colleges of technology and other institutions providing formal tertiary education programs, whatever their source of finance or legal status, and all research institutes, centers, experimental stations and clinics that have their RiD activities under direct control of, or are administered by, tertiary education institutions.*

*The **Government sector** consists of all units of central (federal), regional (state) or local (municipal) government, including social security funds, except those units that provide higher education services or fit the description of higher education institutions provided in Frascati manual, as well as all non-profit organisations that are controlled by government units that are not part of the Higher education sector. The sector does not include public corporations, even when all the equity of such corporations is owned by government units. Public enterprises are included in the Business enterprise sector.*

***Sector of non-profit organizations** covers legal entities, created for the purpose of producing goods and services, whose status does not permit them to be a source of income, profit or other financial gain for the units that establish, control or finance them. They can be engaged in market or non-market production.*

Abbreviations:

RiD – Research and Development

BES – Business sector

GOV – Government sector

HES – Higher education

PNP – Non-profit sector

Publikuje Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26
Published by the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26

Telefon/Phone: +387 (33) 911 911 | Telefaks/Telefax: +387 (33) 220 622
Elektronska pošta/E-mail: bhas@bhas.gov.ba | Internetska stranica/Web site: www.bhas.gov.ba

Odgovorne osobe/Responsible persons:

Velimir Jukić, pomoćnik ravnateljice za poslovne statistike
Velimir Jukić, Assistant Director of Business Statistics

Fahir Kanlić, šef Odjela za statistiku industrije i građevinarstva
Fahir Kanlić, Head of Department for Industry and Construction Statistics

Vesna Čužić, ravnateljica
Vesna Čužić, Director

Priopćenje priredila: Dženita Babić
Prepared by: Dženita Babić

Razmislite o očuvanju okoliša prije tiskanja dokumenta.
Please consider the environment before printing this document.